

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.22.2017.RS

Warszawa, 23 maja 2017 r.

**Pani
Małgorzata Młynarczyk
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Jaktorowie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.), oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 8 - 11 maja 2017 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaktorowie.

Przedmiotem kontroli było świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z uwzględnieniem:

- sposobu organizacji zadania w GOPS,
- odbiorców specjalistycznych usług opiekuńczych,
- sposobu realizacji zadania – zakres i jakość świadczonych usług,
- kwalifikacji osób realizujących zadanie,
- rodzaju prowadzonej dokumentacji.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której szczegółowe wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 11 maja 2017 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W okresie objętym kontrolą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaktorowie były świadczone dla 11 dorosłych osób, które zostały zakwalifikowane jako osoby z chorobą psychiczną. W dokumentacji znajdowały się zaświadczenia lekarskie wskazujące na potrzebę tego typu wsparcia, jak również orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, karty informacyjne leczenia szpitalnego, kopie

recept i faktur za wykupione leki psychiatryczne. W każdym z badanych przypadków przyznanie tej formy wsparcia było zasadne.

W okresie objętym kontrolą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaktorowie były świadczone przez 2 realizatorów zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Z przedstawionych dokumentów wynika, że realizatorzy posiadali wymagane kwalifikacje zawodowe do świadczenia tej formy pomocy, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.), a także wymagany staż w jednostkach wymienionych w § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi były świadczone u klientów zamieszkałych na terenie Gminy Jaktorów w godzinach i dniach pracy Ośrodka.

Ustalono, że Ośrodek prowadzi harmonogram czasu pracy oraz plan pracy realizatorów, osobno dla każdej z realizatorek. Stwierdzono również stosowanie kart czasu pracy realizatorów zadania, które określają godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy realizatora.

Analiza dokumentacji wykazała, że kwalifikowanie osób do objęcia specjalistycznymi usługami opiekuńczymi odbywało się na wniosek klientów, na podstawie wywiadów środowiskowych, które były przeprowadzane przez pracowników socjalnych pracujących w rejonie.

Ośrodek przestrzegał zapisów art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w zakresie obowiązku przeprowadzania aktualizacji wywiadu środowiskowego z osobami korzystającymi ze stałych form pomocy nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych. Informacje zawarte w wywiadach pozwalały na ustalenie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, zdrowotnej i dochodowej świadczeniobiorców.

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych przyznawano na podstawie decyzji administracyjnych, które były wydawane w terminach, o którym mowa w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego. Decyzje w przeanalizowanych sprawach zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 107 k.p.a. – datę wydania, oznaczenie strony, podstawę prawną zawierającą przywołanie organu, adekwatnych przepisów prawa, uzasadnienie oraz pouczenie.

Wszystkie decyzje zawierały potwierdzenia ich odbioru, co jest zgodne z zapisami art. 39 i art. 46 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Przy zmianach sytuacji dochodowej rodziny Ośrodek wydawał stosowne decyzje zmieniające.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych GOPS w Jaktorowie ustalał odpłatność za świadczone usługi biorąc pod uwagę sytuację dochodową i majątkową osoby objętej pomocą oraz

w oparciu o aktualnie obowiązujące kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej. Zastosowano wskaźniki odpłatności zawarte w § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Oceniając pozytywnie z uchybieniami realizację zadania stwierdzono następujące uchybienia:

1. W przypadku 26 decyzji na 32 skontrolowane nie przestrzegano przepisu art. 106 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, bowiem data wydawanej decyzji była późniejsza niż termin rozpoczęcia świadczenia usługi.
2. Analiza spraw pod kątem dokumentowania pracy socjalnej realizowanej na rzecz osób korzystających z pomocy wykazała, że kwestionariusze wywiadów środowiskowych (za wyjątkiem 2 przypadków) zawierały adnotacje w odpowiedniej rubryce. Jednakże dokonywane wpisy były bardzo ogólne, schematyczne i powtarzające się (m.in. *poradnictwo w sprawach prowadzenie gospodarstwa domowego*), co nie pozwala na dokonanie oceny faktycznie działań podejmowanych przez pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni kwalifikują również np. *wywiad środowiskowy* jako pracę socjalną, a jest to wyłącznie niezbędna czynność w prowadzonych postępowaniach.
3. Zgodnie z zakresami czynności realizatorki prowadziły dzienniki sprawowanych usług w poszczególnych środowiskach. Sporządzane przez nie adnotacje dotyczyły przede wszystkim stanu zdrowia i samopoczucia podopiecznych, bardzo rzadko natomiast odnosiły się do konkretnych działań terapeutycznych. Ponadto często dotyczyły one czynności (np. *mycie okien, opłacenie rachunków, zrobienie zakupów*), które powinny być raczej wykonywane w ramach usług gospodarczych czy pielęgnacyjnych realizowanych jako zadanie własne Gminy.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani jako Kierownik kontrolowanej jednostki.

W związku z powyższym zwracam się do Pani Kierownik **o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:**

1. Początkowy okres przyznania świadczenia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalać zgodnie z zapisami art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. W przypadkach kontynuacji tej formy wsparcia wzmocnić nadzór nad pracą pracowników socjalnych, tak aby z odpowiednim wyprzedzeniem wszczynać postępowanie o przyznanie usług na kolejny okres.

2. Zapewnić zwiększony nadzór nad dokumentowaniem prowadzonej pracy socjalnej, która jest jednym z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego – art. 119 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
3. Dokonać zmian w organizacji i wymiarze przyznawanych świadczeń, w taki sposób aby godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były efektywnie wykorzystywane, a wykonywane przez realizatorki czynności odpowiednio kwalifikowane jako usługa gospodarcza, pielęgnacyjna lub specjalistyczna opiekuńcza. Z punktu widzenia efektywności i gospodarności wydatkowania środków wskazane jest łączenie usług o różnym charakterze w jednym środowisku.
4. Wprowadzić obowiązek okresowego badania efektów prowadzonych działań terapeutycznych np. w formie ankiety sporządzanej przez pracowników socjalnych w środowisku, co pozwoli ocenić adekwatność realizowanych terapii w stosunku do potrzeb i oczekiwań zainteresowanych oraz stanu ich funkcjonowania w środowisku oraz umożliwi dobór optymalnej formy pomocy.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego**, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej